

Les Fons Germàniques del Català

Per: Sergi Turiella

Quan de vegades busquem el significat d'un nom, el qual no se'ns fa evident avui dia, cal buscar en la llengua antiga. Normalment cal recórrer al llibre d'etimologies, i també cal saber en quina llengua podem buscar l'origen de la paraula moderna. Per això, tant hem de tenir en compte els textos antics, com la història del país, i de la seva gent. Per als catalans, cal comptar les diferents poblacions que han arribat al territori actual, i en quin percentatge tenien respecte als pobladors indígenes en el seu moment. Dels més antics com els íbers, aniríem als grecs, i als romans. I depenent de la zona com passa amb la població basca dels Pallars. També ens trobarem als moros i als gods, i més tard als occitans i gascons, per exemple, fins a l'Edat Contemporània.

Els nostres filòlegs ja han fet unes grans recerques sobre la llengua catalana, d'una magnitud envejable. Tant respecte a l'àmbit onomàstic com al geogràfic. De totes maneres, veig que en l'àmbit de la llengua llatina, del substrate íber i grec, s'hi ha treballat molt. Fins i tot, Corominas mateix va estudiar a fons les aportacions basques. També s'ha treballat sobre les aportacions de la llengua àrab. Però encara ens queden moltes paraules sense etimologia prou clara o identificada. I això m'ha fet pensar més d'una vegada.

El fet que existeixi un percentatge important de població d'origen god, és a dir, germànic, en el naixement de Catalunya hauria d'implicar una influència equivalent en la nostra llengua. Al castell de Tona trobareu una pedra commemorativa dels primers fundadors de la població. El text recull el nom dels signataris del document: entre els noms romans que habiten a la Gàl.lia Narbonesa trobarem també els noms gods. I això no és estrany, i tampoc no ens hauria d'extranyar que a la nostra llengua tinguem paraules germàniques: una molt clara, com el color "blau". O quan parlem de "seny", "clica", i d'altres que encara podem trobar en un bon diccionari modern d'alemany. Tona es pot explicar com a derivat d'una tina o dipòsit, però també podem observar que "Ton" en alemany vol dir argila, o per extensió, terrissa. Just als peus del seu turó es conserva un forn ibèric, i l'existència d'una vil.la romana prou important.

Crec que la font d'etimologies godes no ha estat prou estudiada per part dels nostres especialistes, i tampoc no gaire a les universitats. Quan vas a buscar els noms de la toponímia, i no trobes cap explicació convincent, arrufem el nas. I per comprovar la teoria, agafem el diccionari d'alemany de la meua dona, i comencem a fer una recerca de possibles paraules que s'adiguin amb el lloc geogràfic i un possible significat.

Per exemple, a Caldes de Malavella, ja tenim en compte el significat de Caldes. Però de Malavella ja es parla de la llegenda d'una bruixa? Si anem al castell i l'ermita de sant Maurici, trobarem que és un punt geodèsic, i està marcat amb una fita. "Mal" en alemany vol dir "fita" precisament. Si agafem el nom de Sils, podem trobar que la paraula "Siel" vol dir resclosa o canal en alemany. I els aiguamolls fan aquesta funció a

la comarca de la Selva. Encara més, en les èpoques primerenques Manresa apareix com a Minorisa llatinitzada, però també en la forma Menresa. En alemany "Man" vol dir home, i "riesen" vol dir "gegants". No serà que des de la ciutat es contempla la serralada de Montserrat, la qual ens dóna una imatge d'un conjunt de guerrers gegants aplegats?

Encara una altra possible interpretació que no passi per un joc de paraules dites, com el nom de Malgrat. Ja hem vist que "Mal" seria "senyal o fita", però si busquem "Grat" en alemany vol dir "cresta", o "carena", i per la situació extrema d'aquesta població a la fi de la serralada del Montnegre al Mareme, ens encaixaria amb el seu entorn. Massa coincidències, o massa poques per a alguns, però es fa palès que existeix una correlació entre els significats en llengua catalana i goda. No en va, un dels primers llibres impresos va ser un vocabulari català-alemany, al segle XVI.

Font:

Publicat al bloc ELS PONTS DE SANT BOI

<http://sturiella.blogspot.com/2011/05/les-fons-germaniques-del-catala.html>